

Keuzedeel mbo

Duurzaam handelen in de beroepspraktijk geschikt voor niveau 2

Code

K1490

Ontwikkeld door: Aeres hbo, Graafschap College, Green-Support, ROC van Amsterdam, ROC Zadkine, Vista College, Yuverta, Federatie Metaal- en Elektrotechnische industrie, Nederlandse Associatie voor Podiumkunsten en Samenwerkingsorganisatie beroepsonderwijs en bedrijfsleven

Penvoerder: Sectorkamer techniek en gebouwde omgeving

1. Algemene informatie

D1: Duurzaam handelen in de beroepspraktijk geschikt voor niveau 2

Studielast

240

Beroepsvereisten

Nee

Certificaten

Nee

Ontwikkeld voor kwalificatie(s)

Zie bijlage op www.s-bb.nl/kwalificatiedossiers

Toelichting

De keuzedelen Duurzaam handelen in de beroepspraktijk zijn ontwikkeld voor niveau 1 t/m 4 en zijn opgebouwd in moeilijkheidsgraad.

De kerntaak en werkprocessen in de keuzedelen zijn vormgegeven vanuit het systeemdenken en een drievoudige niveaubenadering op het gebied van duurzaamheid. De niveaus zijn:

- * micro: wat kun je zelf doen in jouw beroepspraktijk/de situatie in je beroep;
- * meso: wat kan gedaan worden in een (deel van een) organisatie of (productie)proces en;
- * macro: wat kan gedaan worden in de productieketen of sector.

In het keuzedeel voor niveau 2 worden het micro- en mesoniveau behandeld.

Het doel van het keuzedeel 'Duurzaam handelen in de beroepspraktijk (voor niveau 2)' is dat de beginnend beroepsbeoefenaar praktische kennis en vaardigheden ontwikkelt om bewust en kritisch om te gaan met duurzaam handelen in de beroepspraktijk. Dit keuzedeel gaat over het eigen duurzaam handelen van de beginnend beroepsbeoefenaar in de beroepspraktijk (microniveau) en over de duurzaamheid binnen kernactiviteiten van een organisatie(onderdeel) (mesoniveau). Dit keuzedeel stimuleert de beginnend beroepsbeoefenaar om met een actieve houding bij te dragen aan een duurzamere werkomgeving en om verbeterpunten om te zetten in concrete acties.

Relevantie van het keuzedeel

Het is noodzakelijk dat beroepsbeoefenaren en organisaties samenwerken om de wereld leefbaar te houden. Organisaties moeten bovendien steeds vaker voldoen aan strengere (milieu)regels. Daarom hebben ze mensen nodig die weten hoe ze duurzaam kunnen werken. Dit betekent bijvoorbeeld milieuvriendelijke materialen gebruiken, energie besparen en bewust omgaan met reststoffen. Maar het gaat ook om zorgen voor een gezonde en veilige werkomgeving. Om duurzamer te werken, is het belangrijk om systematisch te denken (ketendenken). Hierbij wordt de hele keten van een proces of product bekeken: van grondstoffen tot afval en recycling. In veel organisaties wordt hier nog te weinig aandacht aan besteed. In dit keuzedeel leert de beginnend beroepsbeoefenaar wel op deze manier naar processen en organisatie(onderdelen) te kijken.

De beroepsbeoefenaar leert in dit keuzedeel niet alleen om zelf duurzamer te werken, maar ook om de duurzaamheid van een organisatie(onderdeel) of een (productie)proces te bekijken. Daarnaast leert die om ideeën voor verbeteringen te geven om de beroepspraktijk duurzamer te maken. Met deze kennis en vaardigheden wordt de beginnend beroepsbeoefenaar waardevoller voor een organisatie en krijgt die een sterkere positie op de arbeidsmarkt.

Beschrijving van het keuzedeel

Het keuzedeel 'Duurzaam handelen in de beroepspraktijk (voor niveau 2)' richt zich op het begrijpen en bedenken van manieren om duurzamer te handelen in de beroepspraktijk. In het keuzedeel leert de beginnend beroepsbeoefenaar hoe die diens eigen duurzaam handelen kan onderzoeken en verbeteren (microniveau) en hoe die de duurzaamheid binnen kernactiviteiten van een organisatie(onderdeel) of een (deel van een productie)proces kan onderzoeken om voorstellen te doen om dit duurzamer te maken (mesoniveau). Hierbij leert de beroepsbeoefenaar systematisch en kritisch te kijken naar de hele keten (ketendenken): van grondstoffen tot afval en recycling. De beginnend beroepsbeoefenaar stelt op basis van deze inzichten eenvoudige verbetervoorstellen op.

Branchevereisten

Nee

Aard van keuzedeel

Verbredend
Generiek

2. Uitwerking

D1-K1: Bekijkt en presenteert ideeën voor duurzaam handelen in de beroepspraktijk

Complexiteit

De beginnend beroepsbeoefenaar voert vooral routinematige en standaardwerkzaamheden uit, die uitvoerend van aard zijn. De werkomgeving is meestal niet erg complex en beperkt zich vaak tot een onderdeel van een organisatie of een (productie)proces. Omdat de beginnend beroepsbeoefenaar niet het volledige overzicht heeft over de gehele keten, kan het voor de beginnend beroepsbeoefenaar lastig zijn om goed te begrijpen waarom bepaalde duurzaamheidsverbeteringen nodig zijn of wat het effect hiervan op de korte of lange termijn zal zijn. Van de beginnend beroepsbeoefenaar wordt verwacht dat die eenvoudige duurzaamheidsproblemen in de beroepspraktijk herkent, kritisch nadenkt over manieren om het eigen gedrag en het handelen binnen een organisatie(onderdeel) of (productie)proces duurzamer te maken. Hiervoor zijn basiskennis en vaardigheden nodig op het gebied van duurzaamheid, zoals het gebruik van duurzame materialen, middelen en technieken. Daarnaast heeft die een globaal beeld van circulaire economie, ketendenken, de duurzaamheidsdoelen van de Verenigde Naties (SDG: Sustainable Development Goals) en de ecologische, sociale en economische aspecten van duurzaamheid. Tot slot vragen de werkzaamheden om enig kritisch denkvermogen, omdat de beginnend beroepsbeoefenaar soms met verschillende of onvolledige informatie te maken krijgt. Die moet deze informatie beoordelen en daaruit eigen ideeën vormen om duurzaamheid te verbeteren in de beroepspraktijk.

Verantwoordelijkheid en zelfstandigheid

De beginnend beroepsbeoefenaar voert de taken zelfstandig, maar onder begeleiding/supervisie van een teamleider/begeleider uit. De beginnend beroepsbeoefenaar is verantwoordelijk voor de resultaten en kwaliteit van het eigen werk. De verantwoordelijkheid ligt bij het uitvoeren van eenvoudige taken en het maken van voorstellen, maar niet bij de implementatie van oplossingen. Bij vragen of onzekerheden kan de beginnend beroepsbeoefenaar altijd terecht bij een leidinggevende, begeleider of ervaren collega.

Vakkennis en vaardigheden

De beginnend beroepsbeoefenaar:

- heeft basiskennis van duurzaamheidsthema's in de eigen werkomgeving
- heeft basiskennis van klimaatverandering en biodiversiteit
- heeft basiskennis van hergebruik van grondstoffen en materialen en de afvoer van reststoffen
- heeft basiskennis van duurzame materialen, middelen en technieken
- heeft basiskennis van circulaire economie
- heeft basiskennis van de schakels in de productieketen (ketendenken), van grondstofwinning tot eindproduct en recycling
- heeft basiskennis van de duurzaamheidsdoelstellingen van de Verenigde Naties (SDG's: Sustainable Development Goals)
- heeft basiskennis van de begrippen ecologische, sociale en economische duurzaamheid
- heeft basiskennis van de oorsprong van grondstoffen, duurzamere alternatieven, reststoffen, water- en energiegebruik, middelengebruik (bijvoorbeeld chemische stoffen, gifstoffen, toevoegingen) en transport
- kan de eigen motieven en bijdrage(n) aan duurzaamheid in de beroepspraktijk benoemen
- kan reflecteren op het eigen gedrag in de beroepspraktijk en bepalen welke gewoonten (voor de toekomst) wel of niet duurzaam zijn
- kan eenvoudige methoden en/of een checklist gebruiken om de eigen ecologische voetafdruk te bepalen
- kan duurzaamheidsproblematieken in een organisatie(onderdeel) herkennen en benoemen
- kan relevante informatie over duurzaamheid verzamelen en beoordelen op betrouwbaarheid
- kan duurzaamheidsverbeteringen van een organisatie(onderdeel) bedenken, formuleren en in eigen woorden uitleggen
- kan de gevolgen van duurzame veranderingen in een organisatie(onderdeel) herkennen, begrijpen en in eigen woorden uitleggen
- kan vragen stellen en beantwoorden
- kan eenvoudige presentatietechnieken gebruiken

D1-K1-W1: Bekijkt het eigen duurzaam handelen in de beroepspraktijk

Omschrijving

De beginnend beroepsbeoefenaar verzamelt informatie over wat duurzaamheid is, waarom het belangrijk is en hoe die dit kan toepassen in het werk. De beginnend beroepsbeoefenaar kijkt naar het eigen gedrag en de eigen werkwijzen om te beoordelen of deze duurzaam zijn (microniveau). De beginnend beroepsbeoefenaar bekijkt bijvoorbeeld welke materialen en middelen die gebruikt en of die milieuvriendelijk zijn, hoeveel energie en water die verbruikt tijdens het werk en of dit minder kan en hoeveel afval die produceert, hoe dit wordt gescheiden en of dat beter kan. De beginnend beroepsbeoefenaar denkt na over de taken die

D1-K1-W1: Bekijkt het eigen duurzaam handelen in de beroepspraktijk

die uitvoert en vraagt zichzelf af bij welke taken die al duurzaam werkt en waar die diens gedrag of manier van werken kan verbeteren. Daarbij kan die vragen stellen aan ervaren collega's en/of teamleider en luisteren naar hun uitleg en instructies. De beginnend beroepsbeoefenaar bepaalt de eigen ecologische voetafdruk in de beroepspraktijk en maakt een overzicht van wat goed gaat en wat beter kan (lijst met sterke en zwakke punten). Dit overzicht helpt om te zien hoe die het eigen gedrag in de beroepspraktijk duurzamer kan maken.

Resultaat

Een ecologische voetafdruk en een lijst met sterke en zwakke punten van het eigen duurzaam handelen in de beroepspraktijk zijn gemaakt.

Gedrag

De beginnend beroepsbeoefenaar:

- toont door actieve deelname interesse in (nieuwe) ontwikkelingen op het gebied van duurzaamheid in het eigen vakgebied;
- kijkt kritisch naar het eigen werk en werkwijzen;
- stelt duidelijke en gerichte vragen om inzichten van anderen te krijgen;
- luistert aandachtig naar uitleg en instructies van anderen;
- maakt nauwkeurig en zorgvuldig gebruik van een methode en/of checklist om de voetafdruk te bepalen;
- vergelijkt verzamelde informatie kritisch en gestructureerd;
- trekt logische en relevante conclusies uit beschikbare informatie;
- legt diens eigen sterke en zwakke punten overzichtelijk vast.

De onderliggende competenties zijn: Analyseren, Formuleren en rapporteren, Samenwerken en overleggen

D1-K1-W2: Verzamelt informatie over duurzaam handelen binnen kernactiviteiten van een organisatie(onderdeel)

Omschrijving

De beginnend beroepsbeoefenaar verzamelt informatie over hoe duurzaam gewerkt wordt binnen kernactiviteiten van een organisatie(onderdeel) en/of een (productie)proces (mesoniveau). Daarbij gebruikt die de SDG's als inspiratie en kiest een paar doelen om zich op te richten. De beginnend beroepsbeoefenaar stelt eenvoudige vragen aan betrokkenen over de huidige maatregelen van een organisatie(onderdeel) op het gebied van duurzaamheid en vraagt naar praktijkvoorbeelden en naar plannen en ambities voor de toekomst. De beginnend beroepsbeoefenaar verwerkt de verzamelde informatie in een eenvoudig schriftelijk, auditief of visueel product.

Resultaat

Informatie over de huidige situatie van duurzaam handelen en over (toekomst)plannen en ambities voor duurzamer handelen binnen kernactiviteiten van een organisatie(onderdeel) is verzameld en vastgelegd.

Gedrag

De beginnend beroepsbeoefenaar:

- verzamelt op eigen initiatief informatie;
- gebruikt verschillende relevante bronnen om informatie te verzamelen;
- stelt de juiste vragen om informatie te verkrijgen;
- legt de informatie op gestructureerde wijze vast.

De onderliggende competenties zijn: Samenwerken en overleggen, Formuleren en rapporteren, Onderzoeken

D1-K1-W3: Maakt een eenvoudig verbeterplan voor het duurzaam handelen in de beroepspraktijk

Omschrijving

D1-K1-W3: Maakt een eenvoudig verbeterplan voor het duurzaam handelen in de beroepspraktijk

De beginnend beroepsbeoefenaar combineert de inzichten op het eigen duurzaam handelen (W1) en de verzamelde informatie over het duurzaam handelen binnen kernactiviteiten in de (het) organisatie(onderdeel) (W2). De beginnend beroepsbeoefenaar beoordeelt de eigen ecologische voetafdruk en analyseert de sterke en zwakke punten van het eigen handelen. De beginnend beroepsbeoefenaar bekijkt welke maatregelen binnen het organisatieonderdeel of (productie)proces goed werken en waar verbeteringen nodig zijn. Ook brengt die een aantal schakels in de keten (onderdelen van een proces) van productie tot afvoer en recycling in kaart om te begrijpen waar verbeteringen mogelijk zijn. Op basis hiervan formuleert de beginnend beroepsbeoefenaar eenvoudige verbetermogelijkheden en beschrijft hoe deze verbeteringen kunnen worden uitgevoerd. De beginnend beroepsbeoefenaar legt dit vast in een eenvoudig verbeterplan.

Resultaat

Een eenvoudig verbeterplan voor het duurzaam handelen in de beroepspraktijk is opgesteld.

Gedrag

De beginnend beroepsbeoefenaar:

- combineert en structureert de verzamelde informatie zorgvuldig, logisch en overzichtelijk;
- beoordeelt de verzamelde informatie kritisch en objectief;
- bepaalt systematisch waar verbeteringen nodig zijn;
- formuleert duidelijke en praktische verbetermogelijkheden;
- legt de informatie op eenvoudige, heldere en gestructureerde wijze vast.

De onderliggende competenties zijn: Formuleren en rapporteren, Analyseren

D1-K1-W4: Presenteert ideeën om duurzamer te handelen in de beroepspraktijk

Omschrijving

De beginnend beroepsbeoefenaar maakt een product om de resultaten van het verbeterplan en diens ideeën voor duurzamer handelen in de beroepspraktijk te presenteren en uit te leggen. De beginnend beroepsbeoefenaar kiest een geschikte vorm voor dit product, zoals een schriftelijk verslag, mondelinge en/of schriftelijke presentatie of visuele weergave (bijvoorbeeld een infographic). De beginnend beroepsbeoefenaar legt in het product de sterke en zwakke punten, praktijkvoorbeelden van duurzaam handelen en de voorgestelde verbeteringen uit. Tijdens de toelichting op het product aan collega's, leidinggevende en/of begeleider legt de beginnend beroepsbeoefenaar uit waarom de verbeteringen belangrijk zijn en hoe deze kunnen worden uitgevoerd. Ook beantwoordt de beginnend beroepsbeoefenaar vragen.

Resultaat

Een presentatie met ideeën voor verbetering van het duurzaam handelen van een organisatie(onderdeel) is ontwikkeld en gepresenteerd.

Gedrag

De beginnend beroepsbeoefenaar:

- kiest een passende presentatievorm;
- maakt een duidelijk en gestructureerd product ten behoeve van de presentatie;
- legt eenvoudig en duidelijk uit;
- houdt de presentatie kort en kernachtig;
- straalt enthousiasme uit;
- geeft duidelijk en correct antwoord op vragen.

De onderliggende competenties zijn: Samenwerken en overleggen, Presenteren